

20. ЖИВИЙ ШЕВЧЕНКО

Анастасія Івасенко

Національний університет харчових технологій

Вступ. Серед плеяди видатних діячів української культури Тарасові Григоровичу Шевченку належить особливе місце. Своєю полум'яною поетичною і мистецькою творчістю він виражав споконвічні вільнолюбні прагнення нашого народу. Тарас Шевченко як художник займає одне з найпочесніших місць в українському образотворчому мистецтві. Він прекрасно володів всіма відомими тоді засобами графічного зображення.

Метою роботи дослідження особливостей художньої творчості Тараса Шевченка.

Виклад основних матеріалів дослідження. Маляр Сошенко, що грав не останню роль у визволенні з кріпацтва Т. Шевченка, який тоді жив на горищі у маляра Ширяєва, згадує: «Довідавшись про моє бажання познайомитись із ним, Тарас наступного ж дня, у неділю, відшукав моє мешкання у четвертій лінії Васильєвського острова і з'явився до мене в такому вигляді: на ньому був засмальцьований тиковий халат, сорочка й штани з товстого селянського полотна були замазані у фарбу, босий, розхристаний, без шапки. Він був похмурий і соромливий. З першого ж дня нашого знайомства я помітив у ньому сильне бажання учитися малювати».

Одночасно той же Сошенко зазначає, що, здобувши волю, Шевченко швидко міняє свій зовнішній вигляд, зокрема одяг. Він починає гарно вдягатися, навіть з претензією на елегантність. Через свого вчителя, маляра Брюллова, здобуває широке знайомство, буває на вечорах; його скрізь радо приймають і запрошують.

Проте, як згадує фольклорист і поет Чужбинський, Т. Шевченко в час перебування в Україні (1845–1847) про своє убрання дбав мало. Страшенно не любив фракa, а тому рідко кого відвідував, незважаючи на часті запрошення. Та іноді траплялось, що він мусив відвідувати і так звані аристократичні доми, де його приймали з повагою. В такому товаристві він тримав себе вільно і з тактом. Прийшовши додому з такого вечора, Шевченко, скидаючи фрак, бурчав собі під ніс: «Ні, не люблю я у такій беседі — ні чарки горілки, ні шматка хліба!».

Зате Шевченко дуже любив простоту родинного побуту, де його приймали не пишно, але щиро. Там він був надзвичайно веселим і балакучим: любив розповідати сміховинні пригоди з незрівнянним комізмом.

У їжі він віддавав перевагу українським стравам: любив борщ із сушеними карасями, з свіжою капустою, пшоняну кашу, зварену на раковій юшці з кропом, та запечений дніпровий лящ. Маючи такі страви, він раював.

Про зовнішність Шевченка в час зустрічі з ним на Лубенщині 1846 р. Чужбинський пише так: «...Я не знав, що він, хворий, в кількох верстах від мене лежить в Переяславському повіті. І ось якось зовсім несподівано заїхав до мене в Ісківці перед масляною: блідий, з голеною головою, в чорній оксамитовій шапочці».

О. Моргун у статті про перебування Т. Шевченка на Миргородщині у пана Лук'яновича та у Павла Шершевицького, де поет написав деякі твори, доповнює постать нашого Кобзаря новими рисами.

Це було, як пише Моргун, наприкінці вересня 1845 р. у селі Маріїнському. Сюди до пана Лук'яновича заїхав Павло Шершевицький. Вони збиралися наступного дня їхати на полювання. Аж ось чути — гавкають собаки; щось підїхало до ганку. Лук'янович пішов вітати гостя. Повернувшись до кабінету, каже: «Знаєш, хто приїхав? Шевченко...».

Лук'янович чекав на прибуття Шевченка, який уже з серпня гостював у нього і малював портрети його родини. Т. Шевченко на той час набув великої популярності серед української інтелігенції. Можна сподіватися, що особливий інтерес до Т. Шевченка був серед жіноцтва, оскільки ходили чутки про те, як пристрасно закохалась у нього княжна Репніна, правнучка гетьмана Розумовського. Але Шершевицький ще тоді не знав про ці події, про особисту вдачу і властивості Шевченка; чув тільки про його походження, про історію визволення з кріпаччини і що Шевченко добрий маляр, «народний» поет, тому чекав побачити маловиховану людину, може, в чумарці та мазаних дьогтем чоботях і гадав: напевно, соромно почуватиме він себе в панських хоробах.

Прибравшись з дороги, увійшов до кабінету Шевченко. На зовнішній вигляд середнього росту, русявий, в модному сурдуті столичного кравця, з високо пов'язаною краваткою. Вільно й привітно вітав Шевченко господаря і його гостя... Почалися розмови, згадували спільних знайомих; з того бесіда перейшла на історію України, літературу, поезію. Дивувався Шершавицький великим знання і розумові Шевченка, порівняно з яким поблідли знання і таланти його приятеля Лук'яновича.

Висновки. Отже, Тарас Шевченко як художник займає одне з найпочесніших місць в українському образотворчому мистецтві. Він прекрасно володів всіма відомими тоді засобами графічного зображення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бойко О. Д. Історія України: Посібник. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002.
2. Культурологія: теорія та історія культури: Навч. пос. / За ред. І. І. Тюрменко. — К.: Центр учбової літератури, 2010.
3. Чуб Д.В. Живий Шевченко. — Австралія, Мельборн: Ластівка, 1987.